

Krzysztof Miszczak
Szkoła Główna Handlowa

Niemcy w polityce globalnej (Biała Księga)

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa Republiki Federalnej Niemiec po zjednoczeniu obu państwa niemieckich

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa zarówno „bońskiej” Republiki Federalnej Niemiec, jak i jej „berlińskiego” wydania charakteryzowała się dotychczas niespotykaną kontynuacją jej operacyjnej realizacji¹. Dotyczyło to szczególnie zasadniczych założeń dla wytycznych uprawiania polityki wszystkich dotychczasowych rządów niemieckich, bez względu na ich polityczną konstrukcję. Taką realizację polityki zagranicznej państwa ułatwiał od 1949 do 1990 roku okres trwającego konfliktu Wschód–Zachód w stosunkach międzynarodowych, który dla państw w nim uczestniczących był łatwy do zdefiniowania. Z jednej strony mieliśmy do czynienia z tzw. hemisferą zachodnią ze swoim gorsetem wartości stających na straży respektowania zasad demokratycznych i praw człowieka oraz społecznej gospodarki rynkowej. Z drugiej strony na Wschodzie zainstalowana przez Związek Sowiecki dyktatura reżimów komunistycznych i stosowania praw kolektywnych z planową gospodarką kwestionowała represyjnie elementarne prawa obywateli.

Integracja ze światem zwycięskich demokracji zachodnich po całkowitej klęsce Trzeciej Rzeszy stworzyła Niemcom niepowtarzalną szansę na powrót do polityczno-gospodarczej normalności, tzn. akceptacji nowego niemieckiego powojennego tworu politycznego i tym samym wprowadzie jeszcze ograniczonej, ale etapowo całkowitej integracji z Zachodem, tzn. również z systemem bezpieczeństwa bloku zachodniego.

¹ K. Miszczak, *Polityka zagraniczna, bezpieczeństwa i obrony koalicji rządowej SPD-Sojusz 90/Zieloni w okresie 1998-2005*, Dom Wydawniczy Elipsa, Warszawa 2012, s. 79–92.

Niemcy te sprzyjające dla siebie warunki w pełni wykorzystały, stając się czołową europejską siłą gospodarczo-polityczną, jednak z ograniczonym wpływem na kreowanie polityki bezpieczeństwa i obrony struktur zachodnich. Niemieckie siły zbrojne po włączeniu w 1955 roku RFN do struktur NATO-wskich zostały jako jedyne państwo członkowskie Sojuszu całkowicie podporządkowane tej strukturze. Między tym konfrontatywnym spektrum politycznym obu polityczno-ideologicznych obozów państwa niepowiązane z tymi blokami usiłowały znaleźć dla siebie obszar własnego oddziaływania w obcej sobie ideologicznie przestrzeni międzynarodowej zdominowanej przez dwa supermocarstwa z ich satelitarnymi sojusznikami.

Wraz z zakończeniem konfliktu Wschód–Zachód stało się jasne, że konflikty regionalne w szeroko rozumianym otoczeniu międzynarodowym Niemiec nabrały większego politycznego znaczenia, a polityka bezpieczeństwa stała się bardziej kompleksowa i wielowymiarowa².

Strona niemiecka musiała na te wyzwania reagować elastycznie, aby nie stracić wpływu na zmiany we własnym otoczeniu międzynarodowym, oddziałującym bezpośrednio na interesy bezpieczeństwa i gospodarcze tego europejskiego mocarstwa z jego rosnącymi ambicjami globalnego oddziaływania i skutecznego pozycjonowania się w nowym labilnym porządku międzynarodowym adekwatnie do własnych interesów narodowych³.

Ponadto sytuacja międzynarodowa uległa gwałtownemu pogorszeniu wraz z atakami terrorystycznymi przeciwko Stanom Zjednoczonym 11 września 2001 roku, nadając jej wymiar globalny.

Konsekwencją był wzrost zagrożeń płynących ze strony ponadnarodowego terroryzmu, który stał się nowym istotnym elementem porządku międzynarodowego. Od tego czasu rośnie gwałtownie znaczenie wszelkiego rodzaju zagrożeń, dodatkowo stymulowanych przez ataki terrorystyczne, które wpływają bezpośrednio na politykę wewnętrzną i zagraniczną państw, destabilizując je⁴.

Prowadząc tzw. dyplomację czekową (*Scheckbuchdiplomatie*), Berlin rozpoczął nową europejską politykę w stosunku do własnego sąsiedztwa, której celem było osiągnięcie zbliżenia między regionami kontynentu europejskiego, ich gospodarcze i polityczne wspieranie zacieśniania ich powiązania dla łatwiejszego rozwiązywania konfliktów między nimi (polityka wschodnia czy też polityka pomocy rozwojowej w stosunku do państw afrykańskich).

Korzyści płynące z takiej polityki są oczywiste. Strona niemiecka stawiała się dla zwaśnionych stron koniecznym cywilno-polityczno-gospodarczym mediatorem rozwiązywania ich problemów w polityce zagranicznej i ekonomicznej współpracy ze swoim otoczeniem. Berlin w ten sposób korzystnie dla siebie monitorował rozwój tych procesów z przyzwoleniem skonfliktowanych czy też współpracujących ze sobą stron, obniżając

² M. Stürmer, *Manfred/Wörner-Rede: Europas Sicherheit in der Zeitwende*, Bundesakademie für Sicherheit, 30 września 2016, <http://www.baks.bund.de/de/aktuelles/manfred-woerner-rede-europ...>

³ W. Loth, *Die Rettung der Welt. Entspannungspolitik im Kalten Krieg*, Campus Verlag, Frankfurt – New York, 2016, s. 286–314.

⁴ J. Bond, *The Challenge to the West: Restoring European Deterrence* <http://www.cer.org.uk/insights/challenge-west-restoring-european-deterrence#sthash.Gbx9UGIrdpuf> (dostęp: 5 lutego 2017).

w ten sposób negatywne koszty potencjalnego rozchwiania polityczno-gospodarczego i ich ewentualnych następstw dla samych Niemiec⁵.

Uwzględniając te wszystkie warunki konstytuujące nowy wymiar bezpieczeństwa międzynarodowego, pojedynczeniowa niemiecka polityka w stosunku do NATO koncentrowała się na przyspieszeniu procesów integracyjnych w Europie i zamiarze nowego zdefiniowania stosunków transatlantyckich.

W procesie realizacji tych zasadniczych celów polityki zagranicznej Berlin stosował operacyjny instrument, jakim była powstająca Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony, a od wejścia w życie Traktatu z Lizbony⁶ Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony UE⁷. Przy użyciu tych narzędzi Niemcy próbowały rozszerzyć swoje wpływy zarówno na obszarze europejskim, jak i w NATO. Chodziło przede wszystkim o ograniczenie polityczno-militarnej dominacji Stanów Zjednoczonych na kontynencie europejskim. Kulminacją emancypacji Niemiec w stosunku do swojego najważniejszego sojusznika, Stanów Zjednoczonych, była otwarta krytyka polityki administracji prezydenta George'a Busha ze strony rządu SPD/Partii Zielonych⁹⁰ kanclerza Gerharda Schrödera i wicekanclerza oraz ministra spraw zagranicznych Joschki Fischera dotycząca wojny z Irakiem (2003)⁸. Po raz pierwszy w historii powojennych Niemiec rząd tego państwa zakwestionował obowiązujące dotychczas zasady sojusznicze, stawiając własne interesy narodowe wyżej niż wspólnotowe.

Niemiecka polityka samodzielności doprowadziła do czasowego zachwiania struktur bezpieczeństwa w UE i NATO. Pomimo to Niemcy brały czynny udział w międzynarodowych operacjach militarnych Sojuszu reagującego na sytuacje kryzysowe w globalnym obszarze interwencyjnym NATO. Oprócz interwencji w Libii z 2011 roku Niemcy biorą udział we wszystkich ważniejszych operacjach sojuszniczych. W ramach zaangażowania operacyjnego Międzynarodowej Siły Wsparcia Bezpieczeństwa (*International Security Assistance Force*, ISAF) w Afganistanie RFN wystawiła trzeci co do wielkości kontyngent wojsk po Stanach Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii. Pomimo to strona niemiecka traktowała każdą operację sił sojuszniczych NATO z dużą dozą wstrzemięźliwości (*Zurückhaltung*) co do udziału w operacjach interwencyjnych, co kontrastowało z zasadniczymi elementami alianckiej polityki bezpieczeństwa.

Z tego też powodu zarzucano Berlinowi prowadzenie polityki blokującej te operacje, a same Niemcy postrzegane były przez państwa partnerskie jako sojusznik zachowania „status quo”. Między innymi z tego też powodu Niemcy, dostrzegając krytykę swojej polityki bezpieczeństwa i wysuwane przez sojuszników żądania większego zaangażowania Niemiec i ich udziału w zapobieganiu i rozwiązywaniu konfliktów międzynarodowych, doprowadziły stopniowo do korekty dotychczasowo realizowanej polityki zagranicznej RFN.

⁵ K. Miszczak, *Polska i Niemcy a realizacja Wspólnej Polityki Zagranicznej, Bezpieczeństwa i Obrony Unii Europejskiej*, „Krakowskie Studia Międzynarodowe” 2016, t. XIII, nr 1, s. 83–106, 104.

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=URISERV%3Aai0033>

⁷ K. Miszczak, *Polen und die Sicherheits-, und Verteidigungspolitik der europäischen Union*, „WeltTrends” (Potsdam), styczeń–luty 2015, nr 100, s. 52–53.

⁸ Idem, *Polityka zagraniczna*, s. 257–271.

Pod hasłem „przejęcia większej odpowiedzialności Niemiec” w polityce międzynarodowej Berlin zaczął szukać swojej nowej roli w świecie. Punktem zwrotnym były wystąpienia na Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa w 2014 roku prezydenta Niemiec Joachima Gaucka⁹, minister obrony Ursuli von der Leyen¹⁰ i ministra spraw zagranicznych Franka-Waltera Steinmeiera¹¹, co zapoczątkowało debatę na temat definicji zasad przyszłej niemieckiej odpowiedzialności w polityce międzynarodowej¹². Z pewnością rozpoczęcie dyskusji o międzynarodowym zaangażowaniu Niemiec miało na celu m.in. uzyskanie dla tej volty w polityce zagranicznej Niemiec większej akceptacji w pacyfistycznie nastawionym społeczeństwie niemieckim, odrzucającym wzrost udziału państwa niemieckiego na arenie międzynarodowej i to przy użyciu również środków militarnych.

Bardzo istotnym elementem działania elit politycznych było zapobiegawcze usprawiedliwianie przejęcia przewodniej roli Niemiec wśród zachodnich państw partnerskich z oczywistą motywacją pozycjonowania się jako znormalizowana siła miękkiego hegemonu, którego skuteczność realizacji interesów narodowych powinna być wsparta komponentem militarnym. Z tego też powodu definicja nowej siły niemieckiej w chaotycznym porządku międzynarodowym¹³ powinna być fundamentem usprawiedliwiający przejęcie tzw. nowej odpowiedzialności Niemiec za sytuację międzynarodową.

Oczywistą konsekwencją takich działań jest rozszerzanie wpływu polityczno-gospodarczego Berlina w świecie poprzez użycie pozytywnie odbieranych w społeczności międzynarodowej instrumentów normatywno-etycznych i humanitarnych polityki zagranicznej tego państwa docelowo służących zwiększaniu jej operacyjnej aktywności i to przy aprobacie międzynarodowej, obudowanej elementami skutecznej dyplomacji publicznej. Sytuacja międzynarodowa i to już na peryferiach Unii Europejskiej i w bezpośrednim sąsiedztwie Niemiec nie skłania jednak do optymizmu. Demokratyczna część kontynentu europejskiego konfrontowana jest z sytuacją renesansu geopolitycznie motywowanej polityki mocarstwowej Rosji z jej imperialną strategią w stosunku do Ukrainy i okupacją części jej terytorium oraz powrotu Moskwy do polityki definicji państw regionu jako rosyjskiej „bliskiej zagranicy”. Również presja wewnętrzna na państwa unijne poprzez niemiecką nieskoordynowaną politykę z państwami partnerskimi, m. in. w kwestii polityki handlowej, fiskalnej, kryzysu strefy euro, zadłużenia państw unijnych oraz w stosunku do fali uchodźców, naraża Unię na podważanie struktur demokratycznych, osłabiając jej potencjał ewentualnego decydena geoeconomicznego wpływu w polityce międzynarodowej. Niemiecki unilateralizm konfliktuje i osłabia Unię Europejską z jej dzisiaj skonfliktowaną polityką wewnętrzną i osłabia tę międzynarodową organizację w jej polityce zewnętrznej jako cywilno-militarnej siły. Dlatego też dzisiaj realizacja tzw. nowej

⁹ <http://www.bundespraesident.de/SharedDocs/Reden/EN/JoachimGauck/Reden/2014/140131-Munich-Se> (dostęp: 2 lutego 2017).

¹⁰ https://www.securityconference.de/fileadmin/MSC_/2014/Reden/2014-01-31-Speech-MinDef_von_der (dostęp: 2 lutego 2017).

¹¹ http://www.auswaertiges-amt.de/EN/Infoservice/Presse/Reden/2014/140201-BM_M%C3%BCSiKo.html (dostęp: 2 lutego 2017).

¹² <https://www.securityconference.de/en/activities/munich-security-conference/msc-2014/> (dostęp: 2 lutego 2017).

¹³ C. Masala, *Weltordnung. Die globalen Krisen und das Versagen des Westens*, Verlag C. H. Beck, München 2016, s. 132 i nn.

odpowiedzialności Niemiec w obiegu międzynarodowym wymaga definicji wymiaru realnej siły oddziaływania RFN, a nie budowy historycznie skompromitowanego nowego wydania niemieckiej supremacji na kontynencie europejskim¹⁴.

Biała Księga polityki bezpieczeństwa i przyszłości Bundeswehry Republiki Federalnej Niemiec z 2016 roku

Definicja nowej globalnej roli Niemiec (minister spraw zagranicznych RFN, F.-W. Steinmeier)¹⁵ ma zapewnić zatwierdzenie przez rząd wielkiej koalicji CDU-CSU/SPD 13 lipca 2016 roku przez gabinet niemiecki Białej Księgi polityki bezpieczeństwa i przyszłości Bundeswehry państwa niemieckiego¹⁶.

Nowe wytyczne bezpieczeństwa są z jednej strony kontynuacją poprzednich z 2006 roku, zaś z drugiej – stoją w sprzeczności z nimi. Po raz pierwszy Niemcy definiują politykę bezpieczeństwa państwa w nowy sposób, co zostało zatwierdzone przez cały gabinet niemiecki, a nie jak dziesięć lat wcześniej tylko przyjęte, bez operacyjnych konsekwencji niemieckich sił zbrojnych.

Teraz dokument ten jest wiążący dla szerokiego politycznego spektrum Republiki Federalnej Niemiec, a nie tylko dla samego Ministerstwa Obrony. Ponadto dokument ten w odróżnieniu od poprzedniego nie powstał w zaciszu gabinetowych dyskusji, ale został poddany szerokiej debacie w ministerstwach i w społeczeństwie, zyskując w ten sposób silny mandat polityczno-społeczny.

Powstanie dokumentu było poprzedzone otwartą dyskusją w dziesięciu różnych grupach tematycznych, w których brało udział około 150 ekspertów i 6500 zainteresowanych tematem szeroko pojętego bezpieczeństwa osób z Niemiec i z zagranicy. Do tego dołączono konsultacje między zainteresowanymi niemieckimi ministerstwami, przedstawicielami Rady Bezpieczeństwa Niemiec, służb wywiadowczych, reprezentantów sił zbrojnych i wszystkich, którzy zajmują się kwestią powiązanego, sieciowego bezpieczeństwa, obejmującego tzw. ramy *comprehensive approach*¹⁷.

Biała Księga prezentuje przede wszystkim hierarchię ryzyk i zagrożeń. Dokument podkreśla zasadnicze znaczenie powiązanych operacji, wskazując na najważniejsze zagrożenia, jakimi są ponadnarodowy terroryzm, szczególnie islamski, i zagrożenia cybernetyczne i informatyczne, konflikty międzypaństwowe, zagrożenia hybrydowe, ogólnosiwiatowe tendencje zbrojeniowe, proliferacja broni masowego rażenia, tzn. te zagrożenia,

¹⁴ G. J. Ikenberry (red.), *Power, Order and Change in World Policy*, Cambridge University Press, Cambridge 2014, s. 1–17 oraz M. J. Mazarr, *The Once and Future Order: What Comes After Hegemony?*, „Foreign Affairs”, styczeń–luty 2017, s. 25–32.

¹⁵ F.-W. Steinmeier, *Germany's New Global Role. Berlin Steps up*, „Foreign Affairs”, lipiec–sierpień 2016, <https://www.foreignaffairs.com/articles/europe/2016-06-13/germany-s-new-global-role>.

¹⁶ *German White Paper on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr* (Berlin, 13 lipca 2016), <http://www.new-york-un.diplo.de/contentblob/4847754/Daten/6718448/160713weibuch EN.pdf> (dostęp: 9 listopada 2016).

¹⁷ <https://www.bmvg.de/portal/a/bmvg/start/weissbuch/!ut/p/z1/hY6xDoIwGISfxYG1fIOCoFuNLgSNCUahiyIQC6ZSUIr18cUwmUi87e6-XA4YZMBaPjSS20a3XI0-> (dostęp: 12 lutego 2017).

z którymi państwa i społeczeństwa są na co dzień obecnie konfrontowane. Ponadto Biała Księga wskazuje na niebezpieczeństwa związane z zagrożeniami w sferach:

- informacyjnych i komunikacyjnych (wojna cybernetyczna);
- zaopatrzenia;
- transportu;
- gospodarki handlowej;
- bezpieczeństwa surowcowego;
- bezpieczeństwa energetycznego;
- zmian klimatycznych;
- niekontrolowanej i nieregularnej migracji;
- epidemiologicznej (np. epidemie, takie jak pandemia ebola).

Inaczej niż w obowiązujących dotychczas Białych Księgach zdefiniowano rolę Niemiec na świecie. Tym razem rząd niemiecki opowiada się za nową odpowiedzialnością państwa niemieckiego w porządku międzynarodowym, tak jak to już zostało zdefiniowane na wspomnianej Konferencji Bezpieczeństwa w Monachium w 2014 roku przez prezydenta J. Gaucka, ministrów U. von der Leyen i F.-W. Steinmeiera.

Niemiecka odpowiedź na dzisiejsze zagrożenia bezpieczeństwa definiowana jest w dokumencie następująco:

„Niemcy są gotowe, odpowiednio wcześniej, zdecydowanie i odpowiednio [do sytuacji K.M.] jako strona inicjująca włączyć się do debaty międzynarodowej, przejmować odpowiedzialność i przewodnictwo”.

Dokument wskazuje jednocześnie na „strategiczne priorytety” Niemiec. Zalicza do nich przede wszystkim:

1. Włączenie tego państwa do organizacji porządku międzynarodowego opierających się na międzynarodowo zatwierdzonych regułach działania i zapewniających odpowiedni poziom bezpieczeństwa.
2. Wskazuje tutaj przede wszystkim na wzmocnienie operacyjnych zdolności takich organizacji międzynarodowych, jakimi są NATO i UE i odpowiednio wcześniej identyfikowane zagrożenia dla gwarantowania wolności dróg informacyjnych oraz dróg i korytarzy handlowych.
3. Podkreśla zasadę prewencyjnego działania antykryzysowego. W każdym zainteresowanym ministerstwie powstaną grupy operacyjnego działania podlegające Radzie Bezpieczeństwa Niemiec i odpowiednio wcześniej definiujące i wskazujące zagrożenia.

Celem tych działań ma być zapewnienie „narracyjnej” i szybkiej komunikacji między ministerstwami a Radą Bezpieczeństwa państwa w obszarze rozwoju strategicznych zdolności operacyjnych w polityce bezpieczeństwa.

Do zasadniczych zadań niemieckich sił zbrojnych należy w dalszym ciągu obrona terytorium państwa niemieckiego i obszaru sojuszniczego w ramach NATO i UE [taka kolejność, K.M.].

Ponadto Bundeswehra ma się zajmować m.in. międzynarodowym zarządzaniem kryzysowym, obroną terytorialną i pomocą humanitarną w sytuacjach takich jak klęski żywiołowe. Wytyczne podkreślają całkowitą ochronę struktur państwowych, tzn. nie tylko

w sferze wymienionych zagrożeń cybernetycznych, ale również ochronę ważnych dla gospodarki gałęzi przemysłu zbrojeniowego.

Armia niemiecka może ze względu na problemy demograficzne rosnać, ale tylko minimalnie (7 tys. żołnierzy, 4 tys. cywilów). Docelowo niemieckie siły zbrojne mają osiągnąć stan osobowy w optymistycznych szacunkach ok. 170 tys. żołnierek i żołnierzy.

Dlatego też myśli się tutaj przede wszystkim o wyposażeniu niemieckich sił zbrojnych w najnowszą technikę, m.in. komunikacyjną, poprzez zwiększenie naboru informatyków.

Dotychczas istniejący potencjał osobowy (*single set of forces*) powinien pokryć całe dotychczasowe spektrum zadań Bundeswehry, przy zwiększeniu nakładów finansowych.

Z krytyką ze strony niemieckiego związku żołnierzy i niemieckiej policji spotkał się zamiar rządu naboru cudzoziemców z obszaru unijnych państw partnerskich do niemieckich sił zbrojnych. Ponadto temat ewentualnego użycia jednostek Bundeswehry do wewnętrznych operacji napotyka silny opór w społeczeństwie niemieckim. Udział takich oddziałów ma być kontrolowany przez policję niemiecką i służyć do zabezpieczenia społeczeństwa przed dużymi operacjami antyterrorystycznymi, co według rządu niemieckiego jest zgodne z konstytucją niemiecką.

Dodatkowo wzrosły oczekiwania wobec Niemiec, jeżeli chodzi o rezultaty postanowień szczytu NATO w Warszawie (8–9 lipca 2016 roku). Niemieckie siły zbrojne będą od 2017 roku jako państwo ramowe aktywnie uczestniczyć jako wysunięta prezenca militarna w państwach Europy Środkowo-Wschodniej, tzn. na Litwie. Tam Berlin będzie dowodził batalionem, gdzie Niemcy wystawią jedną albo dwie kompanie funkcjonujące na bazie rotacyjnej, łącznie 600 żołnierzy. Oprócz tego strona niemiecka bierze udział w operacji NATO „Sea Guardian” we wschodniej części Morza Śródziemnego oraz w międzynarodowej operacji dotyczącej uchodźców we wschodniej części Morza Egejskiego. 7 lipca 2016 roku niemiecki Bundestag zatwierdził kontynuowanie udziału Bundeswehry zarówno w „Operation Somalia” (*European Union Naval Force Mediterranean*, EU Navfor Med), jak i w operacji w Mali¹⁸. Około 900 żołnierzy niemieckich sił zbrojnych weźmie udział w operacjach na południe od Sycylii i na wybrzeżu Libii i Tunezji. Dotyczą one kwestii zapobiegania handlu ludźmi, generalnie migracji z tych regionów i respektowania embarga na broń dla Libii.

Biała Księga wskazuje jasno na granice zdolności Niemiec i udziału tego państwa w operacjach poza jego granicami. Jednocześnie dokument akcentuje oczekiwanie strony niemieckiej na utworzenie Europejskiej Unii Obrony¹⁹ wraz z powstaniem ministerialnej Rady Obrony UE. Ze względu na opór niektórych państw członkowskich Unii nie wskazuje się bezpośrednio na cel utworzenia w przyszłości swego rodzaju armii europejskiej. Między innymi również dlatego, że wojny przyszłości prowadzone będą przede wszystkim w sieci, a nie na jakimś określonym terytorium państwowym.

Dla strony niemieckiej udział w zwiększonej liczbie operacji wojskowych nie musi automatycznie zwiększać poczucia odpowiedzialności, tak jak Niemcy to definiują. Co

¹⁸ http://www.einsatz.bundeswehr.de/portal/a/einsatzbw/start/aktuelle_einsaetze/mali/info!/ut/p/z1/ (dostęp: 12 lutego 2017).

¹⁹ *Council Conclusions on Implementing the EU Global Strategy in the Area of Security and Defence* <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/11/14-conclusions-eu-global-strategy-security-defence/> and <http://www.euractiv.com/section/security/news/european-defence-union-the-return-of-hard-power/> (dostęp: 15 lutego 2017).

interesujące, dokument bezpieczeństwa Niemiec nie atakuje poszczególnych państw jako takich za ich agresywną politykę, ale tylko krytykuje politykę rządu. Reżim Putina jest wrogiem, a nie sama Rosja, która w późniejszym czasie może być partnerem dla polityki bezpieczeństwa Niemiec. Dokument tego nie wyklucza.

Proklamowanie Wytocznych dla polityki bezpieczeństwa Niemiec i przyszłości Bundeswehry dopiero w 2016 roku, tzn. po dziesięciu latach, ze względu na gwałtowną zmianę sytuacji międzynarodowego bezpieczeństwa i jego permanentnego rozwoju, na który Niemcy z uwagi na ewidentne zagrożenia płynące z zewnątrz, ale również występujące w sytuacji wewnętrznej państwa muszą elastycznie reagować.

Biała Księga bezpieczeństwa jest dokumentem, który musi być stale dopasowywany do nowego teatru bezpieczeństwa państwa w konstelacji dynamicznie zmieniających się warunków bezpieczeństwa regionalnego i globalnego. Na tej drodze dokument ten nie kończy dyskusji na temat bezpieczeństwa. Jest tylko podstawą do prowadzenia dalszej dyskusji w Niemczech, ale również wspólnie z państwami partnerskimi tego państwa w przyszłości w UE i NATO.

Abstract

Krzysztof Miszczak, *Germany in Global Politics (White Paper)*

The aim of this article is to analyse the global and European foreign, security and defence policies of the Federal Republic of Germany and their implications for the broad international environment of Germany. Special attention is paid to the issues of Germany's emancipation in the international order after the end of the East-West conflict, when it became clear that the regional conflicts and their transnational impact gained a new and multidimensional character for the German security policy. Given this evolution of the international system, Germany has gradually changed its former foreign and security policies. The state currently intends to take greater responsibility for international politics, which translates into a simultaneous increase in its political and economic power in the international arena. This new global role of the Federal Republic of Germany is manifested by the so-called White Paper on German Security Policy and the Future of the Bundeswehr approved on 13 July 2016. This document presents primarily the hierarchy of threats in today's world, their definitions and attempts to neutralize them in compliance with German interests. Instruments to ensure a smooth achievement of this goal include the modernization of the German armed forces, the creation of intervention troops and their participation in multinational military operations conducted by NATO and the European Union.

Keywords: new international order, the foreign, security and defence policies of Germany, defining German interests, new dimension of international conflicts, White Paper on German Security Policy, modernization of the Bundeswehr